

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi, düzenlediği haftalık “F Oturumu” eyleminin 672’ncisini gerçekleştirerek, İskenderun T Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan 85 yaşındaki ağır hasta mahpus Sıddık Güler’in sağlık durumu ve cezaevindeki yaşam koşullarına dikkat çekmiştir. İHD’nin gündeme getirdiği bu durum, sadece Sıddık Güler özelinde değil, benzer sağlık sorunları yaşayan tüm mahpuslar için de ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Sıddık Güler’in sağlık durumu, onun yaşadığı zorlukların yanı sıra, ülke hukukunun ve uluslararası yükümlülüklerin mahpusların sağlık hakları konusundaki gerekliliklerine olan uyumunu da sorgulamaktadır.

Sıddık Güler, hipertansiyon, kalp hastalığı, kemik hastalıkları, venöz yetmezlik, Alzheimer, iltihaplı eklem romatizması gibi çeşitli sağlık sorunlarıyla mücadele etmektedir. Ayrıca, ileri derecede unutkanlık, işitme kaybı ve konuşma güçlüğü yaşamaktadır. Güler’in yaşadığı sağlık problemleri, cezaevindeki yaşam koşullarının, onun tedavi ve bakım ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığını açıkça ortaya koymaktadır. Güler’in tek başına yaşamını sürdürmesi mümkün olmamakta, beslenme zorlukları ve hareket kısıtlılıkları nedeniyle ciddi sağlık problemleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Ayrıca, diş kaybı ve yürüyememe gibi sorunları, onun yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte ve tedavi edilmemesi durumunda hastalıklarının daha da ilerlemesine yol açmaktadır. Sıddık Güler’in durumu hem bireysel hem de toplumsal düzeyde, cezaevindeki hasta mahpusların yaşam haklarının korunup korunmadığına dair bir değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir.

Ülke hukukunda, hasta mahpusların sağlık hakları, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun (CGTİHK) ve Anayasa tarafından güvence altına alınmıştır. Anayasa’nın 17. maddesi, herkesin yaşama hakkına sahip olduğunu belirtirken, CGTİHK’nin 16. maddesi, hükümlülerin hastalık durumları nedeniyle infazlarının ertelenmesi gerektiğini düzenlemektedir. Bunun yanı sıra, 5275 Sayılı Ceza İnfaz Kanunu, ağır hasta mahpusların infaz erteleme taleplerine dair hükümlere yer vermektedir. Ancak, bu yasal düzenlemelerin uygulama pratiği, çoğu zaman gecikmeler ve eksikliklerle karşılaşabilmektedir. Sıddık Güler’in durumuna bakıldığında, mevcut mevzuat ve uygulamaların, onun gibi ağır hasta mahpusların yaşam hakkını tam olarak güvence altına almadığı ortaya çıkmaktadır.

Uluslararası hukuka dair düzenlemeler de hasta mahpusların haklarını güvence altına almayı amaçlamaktadır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, sağlık hakkını temel bir insan hakkı olarak tanımlarken, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele yasağını düzenlemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları, devletlerin hasta mahpuslara sağlık hizmeti sunmamaları durumunda insan hakları ihlali gerçekleştirdiklerini belirtmektedir. Birleşmiş Milletler Mahpusların Muamelesine Dair Asgari Standart Kuralları, mahpusların sağlık hizmetlerine erişimini teminat altına almayı amaçlamakta ve hasta mahpusların koşullarının iyileştirilmesini talep etmektedir. Bu bağlamda, ülkenin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, hasta mahpusların sağlıklı koşullarda tutulmalarını ve tedaviye erişimlerinin sağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Sıddık Güler'in sağlık durumu, sadece fiziksel hastalıklarla sınırlı değildir; aynı zamanda onun cezaevindeki yaşam koşullarının, insan onuruna uygun olmadığı, hayati tehlike taşıyan bir durumu ortaya koymaktadır. Güler'in, tekerlekli sandalye ile yaşamını sürdürmesi ve özellikle soğuk, rutubetli ortamlarda artan şikayetleri, cezaevindeki koşulların ona zarar verdiğini göstermektedir. Ayrıca, Güler'in tedaviye erişim konusunda yaşadığı zorluklar, Anayasa ve uluslararası sözleşmelere aykırı bir durumu ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada, Sıddık Güler'in infaz erteleme ve sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması hususunda yetkililerin bir an önce adım atması gerekmektedir.

Sıddık Güler ve benzer durumda olan diğer hasta mahpusların yaşam haklarının korunması için Adalet Bakanlığı'nın bir an önce gerekli adımları atması gerekmektedir. Hasta mahpusların durumu, kamuoyunu yakından ilgilendiren ve vicdanları derinden yaralayan bir mesele olup, insan hakları açısından büyük bir önem taşımaktadır. Gerekli adımlar atılmadığı takdirde, bu durum yalnızca yaşam hakkı ihlali oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda insanlık onuruna aykırı bir hal alacaktır.

Bu bağlamda;

23997

1. 85 yaşındaki Sıddık Güler'in sağlık durumu göz önünde bulundurulduğunda, infaz ertelemesi talebi nasıl değerlendirilecektir? Adalet Bakanlığı, bu konuda herhangi bir girişimde bulunmayı planlamakta mıdır?
2. Sıddık Güler'in ağır sağlık sorunları ve yaşlılık durumu dikkate alındığında, infaz ertelemesi için belirlenen kriterler nelerdir ve bu kriterlerin uygulanmasında bir eksiklik bulunmakta mıdır?
3. Cezaevlerinde ağır hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişiminde yaşanan aksaklıklar hakkında Adalet Bakanlığı'nın denetim ve iyileştirme çalışmaları nelerdir? Bakanlık, hasta mahpusların tedaviye erişimini sağlamak için hangi tedbirleri almayı planlamaktadır?
4. Sıddık Güler'in tedavi süreci hakkında Adalet Bakanlığı tarafından yapılan değerlendirmeler nelerdir? Güler'in tedaviye erişiminde yaşanan aksaklıkların gerekçesi nedir?
5. Bakanlığınız, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Mahpusların Muamelesine Dair Asgari Standart Kuralları gibi uluslararası sözleşmelere uygun olarak, ağır hasta mahpusların sağlık haklarının korunması adına ne tür reformlar yapmayı planlamaktadır?
6. Ağır hasta mahpusların ailelerine yakın cezaevlerine sevk edilmesi talebi, hangi kriterlere dayanarak değerlendirilmektedir? Bakanlık, hasta mahpuslar için özel bir düzenleme yapmayı planlamakta mıdır?
7. Cezaevlerinde hasta mahpusların sağlık ve yaşam haklarına erişimini denetleyen bağımsız insan hakları kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin ziyaretlerine yönelik mevcut engeller nelerdir? Bu engellerin gerekçeleri ve çözüm önerileri konusunda Bakanlık tarafından herhangi bir adım atılacak mıdır?
8. Sıddık Güler'in sağlık sorunları göz önüne alındığında, hasta mahpusların yaşam hakkının korunması adına Adalet Bakanlığı tarafından alınacak önleyici tedbirler nelerdir?